

Sb. 69. Tillaga til þingsályktunar [53. mál]
um staðfestingu á samkomulagi um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland.

(Lagt fyrir Alþingi á 82. löggjafarþingi, 1961.)

Alþingi ályktar að staðfesta samkomulag það, sem gert var milli ríkisstjórnar Íslands og ríkisstjórnar Danmerkur hinn 1. ágúst 1961 um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland. Samkomulagið er prentað sem fylgiskjal með ályktun þessari.

Athugasemdir við þingsályktunartillögu þessa.

Tillaga sú til þingsályktunar, sem hér liggur fyrir, staðfestir, ef samþykkt verður, samkomulag það, sem ríkisstjórnin gerði við ríkisstjórn Danmerkur 1. ágúst s. l. um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland, og prentað er með ályktuninni.

Í júnímánuði s. l. óskaði danska ríkisstjórnin eftir því að mega taka upp viðræður við íslensku ríkisstjórnina um réttindi Færeyinga til fiskveiða við Ísland. Ríkisstjórnin svaraði málaleitun þessari á þá lund, að hún væri reiðubúin að ræða um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða á fiskimiðum við Ísland. Viðræður þessar fóru fram í Reykjavík síðari hluta júlímánaðar. Að þeim loknum

ákvað ríkisstjórnin að gera samkomulag við ríkisstjórn Danmerkur, og fór það fram með erindaskiptum milli utanríkisráðherra og ambassadors Danmerkur í Reykjavík hinn 1. ágúst s. l.

Samkomulagið er háð samþykki Alþingis, og var málið borið undir utanríkis-málanefnd á fundi nefndarinnar 25. júlí 1961. Fundinn sóttu Gísli Jónsson, Birgir Kjara, Emil Jónsson, Finnbogi R. Valdimarsson, Hermann Jónasson og Jóhann Hafstein. Meiri hluti nefndarinnar var samþykkur því, að gert skyldi samkomulag um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða innan fiskveiðilandhelginnar, en minni hluti nefndarinnar, Finnbogi R. Valdimarsson og Hermann Jónasson, voru á móti.

Samkomulagið felur í sér heimild til handa færeyskum fiskiskipum til að stunda handfæraveiðar innan fiskveiðilandhelginnar á sömu svæðum og tímum og íslenskum skipum eru heimilaðar botnvörpu- eða flotvörpuveiðar samkvæmt 1. gr. reglugerðar nr. 87, 29. ágúst 1958, og 1. gr. reglugerðar nr. 4, 11. marz 1961. Auk þess er þeim heimilt að stunda handfæraveiðar við Kolbeinsey á svæðinu milli 4 og 8 mílna. Er samkomulag þetta gert til ótiltekens tíma, en er uppsegjanlegt af beggja hálfu með 6 mánaða fyrirvara.

Færeyingar eru hin eina af þjóðum þeim, sem senda skip sín til veiða hér við land, sem hafa haldið áfram handfæraveiðum fram á þennan dag. Byggist það á því, að enn er nokkur hluti fiskiskipastóls Færeyinga gömul og úrelt skip, „kúttar“, sem henta þó vel til slíkra veiða. Handfæraveiðarnar hafa því enn verulega þýðingu fyrir fiskveiðar Færeyinga, en sjávarútvegur er, svo sem kunnugt er, meginundirstaða efnahagslífs Færeyinga.

Þetta viðurkenndu Íslendingar með því að veita Færeyingum sérstaka heimild til handfæraveiða innan þáverandi fiskveiðilögsögu fyrstu árin eftir að lýðveldið var stofnað, og var sú heimild í gildi til ársloka 1947. Var Færeyingum þessi undanþága þá mikils virði.

Með samkomulagi því, sem hér um ræðir, er að nokkru leyti fetuð hin sama braut, en þó gengið miklum mun skemmra. Er færeyskum fiskiskipum heimilað að stunda handfæraveiðar á sömu svæðum og tímum og íslenskum togveiðiskipum er heimilt samkvæmt núgildandi reglum, en til viðbótar nær heimildin einnig til svæðisins milli 4 og 8 mílna við Kolbeinsey.

Með því að hvort tveggja er, að hér getur ekki verið nema um mjög takmarkaða tölu skipa að ræða, og að handfæri mega teljast fela í sér minni hættu fyrir fiskistofnana en önnur þau veiðarfæri, sem notuð eru við þorskveiðar, þá verður ekki séð, að í þessu samkomulagi geti á nokkurn hátt falist hætta fyrir fiskveiðar Íslendinga sjálfra.

Fylgiskjal.

Samkomulag um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland.

Hinn 1. ágúst 1961 fóru fram eftirfarandi erindaskipti milli utanríkisráðherra Íslands og sendiherra Danmerkur í Reykjavík um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland.

UTANRÍKISRÁÐUNEYTIÐ,

Reykjavík, 1. ágúst 1961.

Háttvirtu sendiherra!

KGL. DANSK AMBASSADE,

Reykjavík, den 1. august 1961.

Højtærede Hr. Udenrigsminister!

Jeg har den ære at anerkende modtagelsen af Deres note af i dag, der på dansk lyder som følger:

Með tilvísun til viðræðna, sem fram hafa farið í Reykjavík nýlega, leyfi ég

„Under henvisning til de drøftelser, som har fundet sted i Reykjavik fornylig,

mér að skýra yður frá því, að ríkisstjórn Íslands er reiðubúin að gera samkomulag við ríkisstjórn yðar um aðstöðu Færeyinga til handfæraveiða við Ísland á eftirfarandi grundvelli:

1. Skipum, sem skrásett eru í Færeyjum, er heimilt að stunda handfæraveiðar innan fiskveiðilögsögu Íslands á svæðum þeim og árstíma, sem íslenskum skipum er heimilt að veiða með botnvörpu eða flotvöru samkvæmt 1. gr. reglugerðar nr. 87 frá 29. ágúst 1958 og 1. gr. reglugerðar nr. 4 frá 11. marz 1961.
2. Skipum, sem skrásett eru í Færeyjum, er auk þess heimilt að stunda handfæraveiðar á svæðinu milli 4 og 8 mílna, innan fiskveiðilögsögu Íslands við Kolbeinsey.
3. Samkomulagi þessu getur hvor aðili um sig sagt upp með sex mánaða fyrirvara.

Ef ríkisstjórn yðar lýsir sig samþykka framangreindu, leyfi ég mér að leggja til, að orðsending þessi og svar yðar við henni skoðist sem samkomulag milli ríkisstjórna okkar, er ganga þegar í gildi.

Ég leyfi mér að votta yður, háttvirtu sendiherra, sérstaka virðingu mína.

Guðm. Í. Guðmundsson.

Herra sendiherra Bjarne W. Paulson,
Sendiráði Danmerkur,
Reykjavík.

Fylgiskjal (kort).

tillader jeg mig at meddele Dem, at Islands regering er rede til at indgå en overenskomst med Deres regering om adgang for færingerne til fiskeri med håndline ved Island på følgende grundlag:

1. Skibe, som er indregistreret på Færøerne, har ret til at drive håndlinefiskeri inden for Islands fiskerigrænse på de områder og på de tider af året, hvor det er tilladt islandske skibe at fiske med bundtrawl eller flydetrawl i overensstemmelse med art. 1 i forordning nr. 87 af 29. august 1958 og art. 1 i forordning nr. 4 af 11. marts 1961.
2. Skibe, der er indregistreret på Færøerne, har desuden ret til at fiske med håndline i området mellem 4 og 8 sømil inden for Islands fiskerigrænse ved Kolbeinsö.
3. Denne overenskomst kan hver part for sit vedkommende opsige med seks måneders varsel.

Såfremt Deres regering erklærer sig enig i foranstående, tillader jeg mig at foreslå, at denne note og Deres svar herpå anses som en overenskomst mellem vore regeringer, og at den straks træder i kraft.“

I besvarelse her af har jeg den ære at bekræfte, at de i Deres note indeholdte forslag kan godkendes af den danske regering, og at denne tiltræder, at Deres note og dette svar udgør en overenskomst mellem de to regeringer om adgang for færøske fiskere til fiskeri med håndline ved Island med gyldighed fra dags dato.

Jeg tillader mig at bevidne Dem, højtærede Hr. Udenrigsminister, min mest udmærkede højagtelse.

Bjarne W. Paulson.

Hr. Udenrigsminister
Guðmundur Í. Guðmundsson,
Reykjavík.

